

שלשה כתרים —

בישיבת "חברון"

לאחר פרעון

(סלבודקה) לשכ

שמו פעמיים ל

עפ"ש"ן, ה"לבו

בשנת תרצ"א,

רבינו קושיא ע"ז

הישיבה הפסיק

המשיך בשיעור.

(איפה ה"קטן"?)

התפרסם שמו 1

בשנים אלו היה

זאת לא פסק פ

חיים) נכתבו בז

ולעתים אף בין

יקר מדי עבורו.

באחד הימים

בהם הגיעו כמע

לח על מצבם ה

לא היה יכול לח

הדגל של ישיבו

אמר על בנם

חמקומיים ("פון

בפנינו בנו יבד

כי כל הסיפורי

באמת, גאון א

3. באותה תקופה

המבוגרים שע

הוא הג"ר דו

לימים ראב"ד

ספר זכרון "אשל אברהם"

18

וכי זה הקטן לאילנא רברבא יתעביד ויאיר עיני ישראל בתורה, וכבר בחיותו כבן שתים עשרה שנה עודדו רבו רבי חיים הקלמן לכתוב את חידושי תורתו. חיבורו הראשון הקיף את ענייני הקניינים ורבינו קראו "דרכי הקניינים", ויהי לפלא.

לימים, בחיות רבינו אברך צעיר, גליה דרעיה ונפל נחורא בבי מדרשא כאשר נשא ונתן עם הגאון רבי יחיאל מיכל טיקוצנסקי על דבריו בחודעה מטעם "לשכת עץ חיים" בעניין פרזים ומוקפים. בתשובתו כותב הגאון רבי יחיאל מיכל, מי שעמד בראשות הנהלת "עץ חיים" עת גדל שם רבינו על ברכי תלמידי החכמים בעיר העתיקה – "מע"כ מודעי החביב הרה"ג החו"ב כו' מוהר"ר אברהם כהנא שפירא שליט"א... נהניתי הרבה מדבריו הרבים שרבים מהם מחוכמים ומחודדים, וראיתי שהנטע הרך שהשתעשענו בו בילדותו היה בעזה"י לאילן גדול ויפה לההנות בו את הבריות". לאחר משה ומתן בעמקות ובחריפות כדרכו של רבינו, ביקשו הגר"מ טיקוצנסקי שיאיר את עיניו בחלכות עמומות קודם חדפסת ספרו "עיר הקודש וחמקדש" – "כבוד ידידי הרה"ג עדיו לגאון ולתפארת מוהר"ר אברהם כהנא שפירא שליט"א... נמלכתי להעתיק גליונות אחדים מקונטרס הפורים המדברים בשני ענינים אלה ולשלחם לכת"ר אולי אקבל מכבודו דברים שיוסיפו לי בהירות בנוגע לשני פרטים אלו... אני מאחל לידידי כת"ר שקילוח מעיינו יגבר ויתקיים בו תלמידי חכמים כל זמן שמזקינים דעתם מתוספת ומתיישבת (בשתי הגרסאות), והיה יהיה בעז"ה לא רק לגאון ולתפארת אלא גם רבים יקבלו תורה מפיו, כאיחולי ידיו ואוהבו, יחיאל מיכל טיקוצנסקי". ברכתו של הגאון רבי יחיאל מיכל נתקיימה ואותו ילד השעשועים שהפליא כל רואיו בילדותו, וגאונותו כאברך צעיר נודעה בשער בת רבים, אכן נתגדל ברבות הימים לחיות מרא דארעא דישראל המרביץ תורה לאלפים².

2. את הערצתו של הגאון רבי יחיאל מיכל טוקצ'נסקי זצ"ל לרבינו, תאר

057 296 10 87

בישיבת "חברון"

לאחר פרעות תרפ"ט, עלתה ישיבת "בנסת ישראל - חברון" (סלבודקה) לשכון בירושלים ע"ח"ק. רבים מלומדי התורה ורבינו בתוכם שמו פעמיהם ללמוד בישיבה, שבראשה עמד הגאון רבי משה מרדכי עפשטיין, ה"לבוש מרדכי". באחד מימי הראשונים של רבינו בישיבה, בשנת תרצ"א, תוך כדי שיעורו הכללי של הגרמ"מ עפשטיין, הקשה רבינו קושיא עצומה מדברי הרשב"א בגיטין על מהלך השיעור. ראש הישיבה הפסיק את שיעורו לכמה שניות, חשב על הדברים ולאחר מכן המשיך בשיעור. לאחר השיעור, שאל הגרמ"מ - "אזו איז דער קליינער?" (איפה ה"קטן"?). לאחר שראה את רבינו, השיב לו על קושייתו. מאז התפרסם שמו בישיבת "חברון" לשם ולתחילה. לימוד התורה של רבינו בשנים אלו היה בעמל גדול, מתוך מסירות נפש ודחק נוראיים, ועם כל זאת לא פסק פיו מלימוד יומם ולילה. רבים מחידושי (שגשגו עד היום) נכתבו באותם ימים על צידם האחורי של פנקסים משומשים, ולעתים אף בין השורות הכתובות, משום שמרוב עניות גיר חדש היה יקר מדי עבורו.

באחד הימים, עוד בחיות רבינו צעיר לימים, בתחילת שנת תרצ"ה, בהם הגיעו כמעט לפת לחם, בכתה אמו הצדקת מרת הענע רייזל בצר לה על מצבם הקשה. רבי שלמה זלמן, שלא היתה פרוטה בכיסו ובכך לא היה יכול להקל על צערה, סיפר לה שזה עתה פגש את ה"משגיח" הדגול של ישיבת "חברון", הגה"צ רבי לייב חסמון, ובתוך דברי התשבחות אמר על בנם שחזא בחור הטוב והמובהק מכל תלמידי הישיבה המקומיים ("פון די איגע ער איז דער בעסטער")³. מיד מחתה מרת הענע

בפנינו בנו יבדל"א הרה"ג רבי ניסן אהרן טוקצ'ינסקי שליט"א, שחזר ואמר כי כל הסיפורים הנפלאים אודות רבינו זצ"ל הינם כאין וכאפס ממה שהיה באמת, גאון אמיתי ועניו אמיתי - פרי "עץ חיים" לגאון ולתפארת.

3. באותה תקופה עוד שהו בישיבת "חברון" גם ותיקי וגדולי הישיבה המבוגרים שעלו מסלבודקה ומשאר ישיבות ליטא, בהם "ראש הברזל", הוא הג"ר דוד קליימן, לימים גיסו של רבינו הג"ר אליהו קושלבסקי, לימים ראב"ד באר שבע ועוד.

בתורה, וכבר
למן לכתוב את
ים ורבינו קראו

רא בבי מדרשא
דבריו בהודעה
תו כותב הגאון
"עת גדל שם
מודעי החביב
יט"א... נהניתי
ודדים, וראיתי
זילן גדול ויפה
בחדירות כדרכו
הלכות עמומות
די הרה"ג עדין
ט"א... נמלכתי

שני ענינים אלה
בהירות בנוגע
ז מעיינו יגבר
עתם מתוספת
לא רק לגאון
ידידו ואוהבו,
מיכל נתקיימה
זו כאברך צעיר
ת מרא דארעא

ל"ל לרבינו, תאר

בשכונת "זכרון משה" כדי לזכות לדבר עם רבינו בלימוד אחר התפילה. בהספידו את רבינו, אמר הגר"י רחנטל, כי חידושי הנפלאים של רבינו, שנתבדרו בבית המדרש ומחוצה לו, היו בחריפות מיוחדת, עד שהלומדים הצעירים שבירושלים היו מזהים אותם לפי סגנונם. ברבות השנים, נותר קשר בין אותם תלמידי חכמים לרבינו, ואף פנו אליו מפעם לפעם ליהנות מזיו תורתו בכתב ובעל פה⁴.

נה לעסקי חיים. על גדלותם של אביו ולגרום לו ליבה של אשתו מרות כל העוני זן ליבה ואושרה,

שח הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א, ראש ישיבת "עטרת ישראל", כי אצל רבינו זכה לראות אחבת תורה מהי. וכך היה המעשה. כאשר נסע הגרבי"מ שליט"א כילד באוטובוס בשליחות אמו, ראה את רבינו כשמימינו ומשמאלו מזוים אותו האחים לבית זילטי והם מדברים עימו בלימוד תורה. רבינו כדרכו, בחתלהבות של קדושה ובחדוותא דאורייתא, משיב להם זפורך, מקשה ומתרץ וכל כולו בוער באש התורה. "לא יכולתי להסיר עיני מאותו תלמיד חכם שהשיב לשני הבחורים" אמר הגאון רבי ברוך מרדכי "ובמקום לדדת בתחנה, נשארתי מתבונן בו בהשתוממות עד שהגיע למחוז חפצו, ויותר משנסעתי הייתי צריך אחר כך לחזור ברגל...". "לימים, כשנכנסתי בשערי ישיבת חברון" – המשיך

ג ר' לייב חסמון ביקש לא אחת האגדה.

של רבינו בתורה אלה, לא ידע מי הגדולים וחבריו הם בתורה, ושמו רותא עם שניים

4. לדוגמא יש להביא את מכתבו של הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ שליט"א משנת תשי"ב:

החיים והשלום לכבוד ידידי הרב הגאון המפורסם בבקיאיותו העצומה ובחריפותו הנפלאה בש"ס ופוסקים ה"נ הגאון ר' אברהם כהנא שפירא שליט"א

אשמח להודיע למעלת כבוד ידידי שאני מכיר תודה בעד ענוותנותו שביקשני לשלוח לו את ספר המקח והממכר אשר מצורף אתו החידושים בשם עמק השער שהוצאתי בחמלת ד' עלי, ותקותי שבהרבה מקומות משם אפשר למצוא דברים ישרים אשר עי"ז נתברר נתלבן שיטת רבינו הגאון זצוק"ל.

ואבקש את מעלת כבוד ידידי הגאון שליט"א שיעיין ויעבור על הענינים ויכבדני בהערותיו והשגותיו אשר יאירו פני מהם ויהיה לי לתועלת כי כך דרכה של תורה שהיא נקנית ע"י מ"ח דברים שגילו לנו חז"ל הקדושים. ואח"י אסיר תודה בזה.

הנני ידו מכבדו ומברכו בברכת התורה

מיכל יהודה לפקוביץ

זכרון מאיר

יץ את רבינו, עד ושגיח" ביישיבת העברת ישיבת העליזנה ליצורך (כך סיפר הג"ר

של רבינו ושתו זגמת הגאון רבי בדל"א הגאון רבי שלמד באותה זון לבית חכנסת

שלמד באותם ימי
החזו"א ומדבר עם
החזו"א ביקש מרב
גם עמו בדברי ת
ישראל לאחר שו
שואל לחרבין ה
בכל מאודו שרבי

כל כך יקרה
באחד ממכתביו -
לאמיתת התורה
הגאון ר' יחזקאל
את רבינו בין ה
חקבלת פניו.

מעת שהגיע
ביתו. חרב מברין
כאשר היו מביא
ישראל ו"תל תז
"האם יש כאן
חשיבות החבורה
הגרי"ז שכתבו
גרודזינסקי "ביה
הראשונים ודילג
מתחילתו ועד ס
משולם דוד סו
אלקנה שפירא"

חיבתו של
לקבל מהגרי"ז
שלא לגרום לח

הגר"מ - "ראיתי אותו עומד גבוה על סולם באוצר הספרים של הישיבה
מעין בספר. כשישאלתי בחורים מיזהו אותו תלמיד חכם, ענו לי - 'אנך
מכיר אותו?' 'הלא זהו ר' אברהם שפירא, הוא יודע את רוב
האוצר-ספרים של הישיבה בעל-פה'". עוד סיפר הגר"מ, כי אף שהיה
נער צעיר, לימים חקפיד ללכת לחתונות רבינו, כדי שיזכה גם הוא לשמוע
מחידושי שגאמרו בחבורה קודם החופה, כפי המנהג באותם הימים.

חיבתו של גדולי הדור

באותן השנים בישיבת "חברון", פקיע שמיח של רבינו בכל עולם
התורה. גדולי הדור העריצוהו וחבבוהו ורבים מהם באו עמו במשא ומתן
בדרכה של תורה בעניינים שונים. רבינו קלט מכל אחד מגדולי ישראל
שזכה להכיר מתרומות מדותיו. פעם תיאר באוזנינו כיצד היה מרן
הראי"ה קוק בשיתות בדברי תורה כמעין המתגבר בלימוד ושופע בכל
עניין ועניין. חיבה יתירה חיבב הגאון ר' איסר זלמן מליצר, ראש הישיבה
הגדול של "עץ חיים", את רבינו והיה משתעשע עמו רבות בדברי תורה.⁵
הגרא"ז ביקש מרבינו שיעיר את הערותיו על ספרו אבן האזל (ספר
עבודה) קודם כריכתו, ואף הדפיסן במילואים וחשיב עליהן. במכתבו פנה
אליו - "לידידי חרב הגאון הנעלה מו"ח אברהם שפירא שיחי" ממציאני
ישיבת חברון", כל זאת עוד בחיות רבינו בשנות העשרים לחייו.

אף הגאון רבי צבי פסח פראנק רבה הגדול של ירושלים ביקש מרבינו
שיכתוב הערות על דברים שפרסם וגשא ונתן עמו בכתב (חלק מן
החתכתבויות נדפסו בספרו "מנחת אברהם").

גם עם הגאון רבי אברהם ישעיה קרליץ בעל ה"חזון אי"ש", היה
לרבינו קשר מיוחד במינו. נסיעתו הראשונה לחזו"א בבני ברק היתה לפי
הזמנתו, שנמסרה לרבינו ע"י יבדל"א הגאון רבי חיים גריינמן שליט"א.

5. יש לציין כי רבינו היה סבור שתלמידי החכמים בני תקופתו הם ברובם
נחשבים מתלמידי הגרא"ז מליצר ובהתאם לכך עליהם לנקוט בעמדותיו.

שלמדו באותם ימים בישיבת "חברון". מאז היה פוקד רבינו את ביתו של החזו"א ומדבר עמו בלימוד. מספר פעמים לאחר שדן בדברי תורה עם החזו"א ביקש מרבינו לסוד לביתו של הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן לדבר גם עמו בדברי תורה ולשמח את לבו, אחר שזה מכבר עלה לארץ ישראל לאחר שזאת אירופה. לאחר שהפציר הגר"ש כהנמן ברבינו שיזאיל להרביץ תורה בישיבת פוניבז', התבררה כוונת החזו"א, שרצה בכל מאודו שרבינו יכהן כראש ישיבה בישיבת פוניבז' בבני ברק.

כל כך יקרה הייתה תורתו של רבינו בעיני החזו"א עד שכתב לו באחד ממכתביו - "הגיעני דברי החב"בים עלי מאוד באשר עיקר מגמתו לאמיתת התורה". ופעם, בעת ביקורו של החזו"א בירושלים בביתו של הגאון ר' יחזקאל סרגא, יצאו תלמידי הישיבה לקראתו. משראה החזו"א את רבינו בין החבורים, הביע את מורת רוחו שעזב את לימודו לשם הקבלת פניו.

מעת שהגיע הגר"ז סולובייצ'יק מבריסק לירושלים, היה רבינו מבאי ביתו. הרב מבריסק מיד עמד על טיבו והכיר את חילו הגדול לאוריינות. כאשר היו מביאים לגר"ז חוברות חידושי תורה כגון "התבונה", "כנסת ישראל" ו"תל תלפיות", שיצאו לאור בשנים ת"ש-תש"ה, מיד היה שואל "האם יש כאן ד"ת מר' אברהם אלקנה?", כך היה מוודד ומעריך את חשיבות החוברת שלפניו. וסיפר רבי אליהו חיים שפירא (בן דודו של הגר"ז) שכאשר הביאו לגר"ז את ספר הזכרון לגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי "בית מדרש", קרא הגר"ז בכל מאמר רק את הקטעים הראשונים ודילג חלילה למאמר הבא, אבל את מאמרו של רבינו קרא מתחילתו ועד סופו. לא לחינם התבטא פעם בנו של הגר"ז - הגאון ר' משולם דוד סולובייצ'יק שליט"א - "אבא היה מעריך של ר' אברהם אלקנה שפירא".

חיבתו של הגר"ז לרבינו נודעה ונתפרסמה ורבינו אף זכה בתור כהן לקבל מהגר"ז שמן שריפה לנרות חנוכה. יש לציין שרבינו, שחשש מאוד שלא לגרום להפסד תרומה, דקדק ביותר בנתינת השמן לגביעי החנוכיה

זרים של הישיבה
ז, ענו לי - אינך
יודע את רוב
י"מ, כי אף שהיה
ה גם הוא לשמוע
אותם הימים.

רבינו בכל עולם
עמו במשא ומתן
זד מגדולי ישראל
ו כיצד היה מרן
לימוד ושופע בכל
בר, ראש הישיבה
זות בדברי תורה⁵.
אבן האזל (ספר
י"ק. במכתבו פנה
יא שיחי ממזויני
רים לחיו.

זלים ביקש מרבינו
בכתב (חלק מן

"חזון אי"ש", היה
גי ברק היתה לפי
גריינמן שליט"א,

תקופתו הם ברובם
לנקוט בעמדותיו.

שלושה כתרים

ונושאים רבים בה
ויבדל"א הגאון רב
מקצועות התורה.
רבי אלי' ראם, מז
בראשות הגאון ר'
רבי אלי' ראם סמ
כתב בכתב הסמי
הגדול חו"ב מו"ו
ופוסקים ראשונים
והנני אומר להג
שליט"א יורה יור
ברבינו עוד בחיות
מלאה בזקני הדור

הגאון רבי יחז
של חגרי"א חרצו
של רבינו, למרות
שרבינו שלח לו :
תש"ז, כתב לו חג
לכבוד ידידי
בירושלים שליט"ו:

קיבלתי הקונ
לו את כל כתבי
היטב בדבריי ויב
נא להודיעני בכת
בהנתי מאד כי ר

6. לימים כיהן הגא
הפוסקים בשנים
7. המכתב נדפס ב

ובגלל היגיעה והזחירות המרובים שהיו כרוכים בכך, כשהגיעו ימי החנוכה
בשנה שלאחריה סרב לקבל שוב שמן שריפה מהגרי"ז.

גם בני הרב מבריסק, ושאר תלמידיו היו מיוחדים עם רבינו וחרבו
לשוחח עמו בדברי תורה. כאשר נערכה סעודת המצווה לכבוד חתונת
בנו של חגרי"ז, רבי יוסף דוב, שהיה חברו הטוב של רבינו, נכנס רבינו
לתוך דברי חתן בדרשתו וחקשה על דבריו. חגרי"ז קם ממקומו וחשיב
לרבינו על קושייתו. אולם רבינו חזר וחקשה וגם על כך חשיב לו חגרי"ז,
וכך חזר ונמשך המשא ומתן פרק זמן כדרכה של תורה.

הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל ראש ישיבת מיר, שהיה מגדולי ראשי
הישיבות באותה עת, והגיע לא"י בתחילת מלחמת העולם השנייה, העריץ
והעריך למאד את רבינו. באחת משיחותיו עם הגאון רבי שלום נתן רענן,
גיסו של רבינו, אמר רבי אליעזר יהודה כי ברי לו שרבינו עתיד להיות
אחד מגדולי ראשי הישיבות בישראל. ושוב מעשה היה, כעבור כמה
שנים, עת הוציא חגרי"א פינקל את ספרו "דברי אליעזר", ביקש רבינו
מנכחו חג"ר משה פינקל שהיה שכנו, שישגי עבורו את ספרו של חסבא.
כשחזר עם הספר מביתו של חסבא, סיפר הנכד לרבינו כי כשאמר לסבו
שהוא מבקש את הספר עבור ר' אברהם שפירא, קם מיד חגרי"א פינקל
ממקומו, נתן לו את הספרים ושיבח את רבינו בשבחים מופלגים, שהוא
- הנכד - מתבייש לספרם בפני רבינו, וזחזירו לבל יקבל תשלום עבור
הספרים.

באותם ימים נוצר קשר מיוחד בין רבינו לבין הגאון רבי יצחק אייזיק
הלוי חרצוג הרב הראשי לישראל. רבינו, יחד עם גדולי תלמידי החכמים
של ירושלים, נוחגים היו לפקוד את ביתו של הרב חרצוג בימי שישי
ולחשתעשע עמו בדברי תורה. חריפותו הנפלאה ובקיאותו העצומה של
רבינו מעאו לחם מקום בשיחות אלה. זקני הדור שהיו מידי פעם
משתתפים בהתכנסויות אלו, עמדו בהשתוממות על קנקנו החדש המלא
וגדוש בישן. שיחות תורניות אלו, היו פעמים רבות מקיפות סוגיות שונות

וגושיאם רבים בחלכה. מעמודי התווך הקבועים של שיחות אלו היו רבינו ויבדל"א הגאון רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א, ששלטו בערנות בכל מקצועות התורה. מבין תלמידי החכמים שנתוודעו לרבינו שם, היה הגאון רבי אלי' ראם, מזקני גאוני ירושלים, שעוד ישב כדין בבית הדין הגדול בראשות הגאון רבי צבי פסח פראנק, בחורבת רבי יהודה החסיד. הגאון רבי אלי' ראם סמך את רבינו בסמיכת חכמים לחזרות ולדון⁶. בין השאר כתב בכתב הסמיכה – "בא לפנינו אחד מגדולי ירושלים וחכמי הגאון הגדול חו"ב מו"ה אברהם אלקנה כהנא שפירא שליט"א, בקי בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים וכחו גדול מאד בהוראה הלכה למעשה... והנני אומר להגאון הגדול וכו' מו"ה אברהם אלקנה כהנא שפירא שליט"א יורה יורה ידין ידין". מה נורא הדבר, שאותו גאון אדיר ראה ברבינו עוד בהיותו צעיר לימים את אחד "מגדולי ירושלים וחכמיה", עיר מלאה בזקני הדור, גדולי וגאוני עולם.

הגאון רבי יהושע מנחם אהרנברג ראב"ד בת"א, שהיה מבאי ביתו של הגר"א הרצוג באותם ימים, ידע להוקיר ולהעריך את כוחו הגדול של רבינו, למרות שהגיע מבית מדרש שונה בסגנון הלימוד, ולאחר שרבינו שלח לו את קונטרס "פרזים ומוקפים", שהוציא לאור בשנת תשי"ז, כתב לו הגר"מ אהרנברג:

לכבוד ידידי הרב הגאון החריף מו"ה אברהם הכהן שפירא בירושלים שליט"א

קיבלתי הקונטרס "אורים" ביום שלא הייתי בביתי, והנני שולח לו את כל כתבי אשר בענין פרוז בן יומו וכו' והנני מבקשו שיעיין היטב בדבריי ויבקרם ממומין וכל סיג ופגם שימצא בדבריי ימחול נא להודיעני בכתב ואודה על האמת וכו'. ומדבריו שכתב בהאורים נהניתי מאד כי ראיתיו שלך בעומקה של הלכה כו'⁷.

6. לימים כיהן הגאון רבי אלי' ראם יחד עם רבינו בועדת הביקורת של אוצר הפוסקים בשנים תשי"א עד תשי"ז.

7. המכתב נדפס בספר הזיכרון לחלו.

והגיעו ימי החנוכה
י.

1 עם רבינו וחרבו
זוה לכבוד חתונת
רבינו, נכנס רבינו
ום ממקומו וחשיב
- השיב לו הגר"ז,
רה.

זהה מגדולי ראשי
לם השניה, העריץ
בי שלום נתן רענן,
רבינו עתיד להיות
היה, כעבור כמה
עזר", ביקש רבינו
נ ספרו של הסבא.
זו כי כשאמר לסבו
מיד הגר"א פינקל
ם מופלגים, שחזא
יקבל תשלום עבור

ון רבי יצחק אייזיק
לי תלמידי החכמים
הרצוג בימי שישי
יאותו העצומה של
שהיו מדי פעם
קקקו החדש המלא
יפות סוגיות שונות

את דרכו בלוי
שקיבל מרבנותיו
דרכי לימוד ושיט
מקחן ולעמוד על

מבין הספרים
משנתו של הגא
בעיניו בספר "מ
הגריי"ד. דרכו ה
לקו מחשבתו של
כיום רבינו את דג
בספר "זכר יצחק"
ונפלאים של רבינו

בישיבת "מרכז הר

לאחר נישואיו
חרב שלום נתן ר
לבקשת מרן הרב
"מרכז הרב". הק
בעיהם בבתי הכנ
הרצ"ה, שהעריץ

גם הגאון רבי משולם ראטה, מגדולי התורה בדורו, עמד על גדולתו של רבינו באותן שיחות בביתו של הגריי"א הרצוג, ומני אז נמשך קשר הידידות בינו לבין רבינו. באחד ממכתביו משנת תשכ"א מוצאים אנו ביטוי נדיר להערכת גאונותו המופלגת של רבינו על ידי הגאון רבי משולם ראטה – "לכבוד הרב הגאון החריף ובקי בכל חדרי תורה מו"ה אברהם שפירא שליט"א". ידועה בשער בת רבים דקדקנותו של הגריי"מ ראטה ומשקלו במילותיו הספורות. חריפות ובקיאות בכל חדרי התורה, הינם נחלת זקני מאורי הדור, ועם זאת ראה הגאון הנ"ל את זאת כחלק מתכונותיו של רבינו, אז דיין צעיר לימים.

הגאון רבי יצחק אייזיק הלוי הרצוג שהעריך את רוחב דעתו של רבינו גם באסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, היה מוסר מדי פעם בפעם לרבינו ולעוד כמה מגדולי תלמידי החכמים (כגון הגרש"ז אוירבך ויבדל"א הגריי"ש אלישיב שליט"א) שאלות בהלכה שעלו על הפרק. חלק מתוך תשובותיו של רבינו לשאלות אלו נדפסו בספרו "מנחת אברהם".

כאשר נתפרסמה תשובתו של הגאון רבי שלמה דוד כהנא, רבב האחרון של וורשא, בעניין מצוות החקקה, השיג עליה רבינו ארוכות, על בים התלמוד כדרכה של תורה ודלה ממנה פגעים, הקשה ותירץ, עקר חרים וטחנן זה בזה, ושני התלמודים פרושים לפני כשמלה. הגאון הנ"ל עמד משתומם לזכות ענקיותו של צורבא מרבנן זה ובמכתבו אל רבינו כתב –

"כבוד ידידי הרב העילוי המצויין עדיו לגאון מר אברהם שפירא נ"י. היה לי רוב עונג בקבל קונטרסו הגדול על מצוות הקהל הערות והארות מחוכמות על תשובתי שנדפסה בחוברת של זכר להקהל, ואף שבלי רחמנות עשה הרבה קרעים בדברי תשובתי, והיה לי טורח גדול לאיחוי הקרעים הנ"ל, הנני שבע רצון מאד מדרכו דרך התורה לברר כל הלכה בשכל צח וישר ובידיעות עמוקות בספרי ראשונים, כן יזכה להגדיל תורה ולהאדירה ולהיות תורתו אומנותו, כעתירת נפש המכבדו ומברכו בברכת התורה".

8. היה לו לרבינו מ
בנו של הגריי"מ
בירושלים, הג"ר
ניימרק, הג"ר יש
נ"א ע"א אף מבי
שכתב: שאלני הו
שמואל וינטרוב
9. רבינו מסר מפי ה
איצ"ל אמר לו ו
מדרך הלימוד הנ

את דרכו בלימוד עיצב רבינו מפי סופרים ומפי ספרים⁸. מלבד התורה שקיבל מרבותיו המוזכרים לעיל, ידע רבינו למצות בגאונות בדרך נפלאה ודרכי לימוד ושיטות שונות, מתוך ספריהם של גדולי הדורות, לברר את מקומו ולעמוד על עיקר חידושים.

מבין הספרים והדברים שבכתב שהשפיעו על דרכו יש לציין את משנתו של הגאון ר' איצ'לה מפוניבז', שתחילת לימודו בדבריו היתה בעיניו בספר "מקור ברוך" לחג"ר ברוך געזבורג, בו הוא מצטט מדברי הגריי"ר. דרכו הייחודית של הגאון ר' איצ'לה מפוניבז' התאימה ביותר לקו מחשבתו של רבינו ומאז התקרב לדרך לימודו⁹. לאחר מספר שנים, כינס רבינו את דברי תורתו של הגריי"ר שבכת"י ושיב"ע¹⁰ והוציאם לאור בספר "זכר יצחק" בתוספת "קונטרס אחרון" – חידושים וביאורים עמוקים ונפלאים של רבינו הנסובים סביב דברי הגריי"ר.

בישיבת "מרכז הרב"

לאחר גישוואיו עם הרבנית מרת פנינה תבלחט"א, אחותו של הגאון הרב שלום נתן רענן, מי שחיח חתנו של מרן הראי"ה קוק, נאות רבינו לבקשת מרן הרב צבי יהודה הכהן קוק, וחלל להתמסר לתלמידיו ישיבת "מרכז הרב". הקשר המיוחד שבין רבינו לרצי"ה החל עוד במפגשים ביניהם בבתי הכנסת שבשכונת "מאה שערים", בהם נהגו להתפלל. הרצי"ה, שהעריץ את גדלותו האדירה של רבינו בתורה, התפעם גם

עמוד על גדלותו
י אז נמשך קשר
מוצאים אנו ביטוי
רבי משלם ראטח
ז אברהם שפירא
מ ראטח ומשקלו
הינם נחלת זקני
ק מתכונותיו של

וב דעתו של רבינו
עם בפעם לרבינו
אויבך ויבדל"א
זפרק. חלק מתוך
ז אברהם.

דוד כהנא, רבה
יבינו ארוכות, צלל
קשה ותירץ, עקר
שמלה. הגאון חג"ל
במכתבו אל רבינו

ר אברהם שפירא
וות הקהל הערות
זכר להקהל, ואף
זיה לי טורח גדול
דרך התורה לברר
ראשונים, כן יזכה
וירת נפש המכבדו

⁸ היה לו לרבינו משא ומתן עם רבים מגאוני הזמן, ביניהם חג"ר ראובן טרופ בנו של הגריי"ט, חג"ר יוסמנוביץ בעל "תרועת מלך" בעת ביקורו בירושלים, חג"ר שמשון אהרן פולנסקי הרב מטפליק, חג"ר אברהם יעקב ניימרק, חג"ר ישראל משה סלמון מחרקוב ובספרו נתיבות הקודש למנחות נ"א ע"א אף מביא תירוץ מרבינו על קושייתו ובפנקס בכת"י מרבינו מצאנו שכתב: שאלני חגרי"מ סלמון שליט"א וכו', חג"ר אפרים זאב גרבוז, חג"ר שמואל וייטרוב שהיה ראש ישיבת בית יוסף בפניסק ועוד.

⁹ רבינו מסר מפי תלמידו של חג"ר איצ'לה, רבי שמואל ביאלובלוצקי, שהג"ר איצ'לה אמר לו שבילדותו כבר הבחין שצורך הדור הוא בדרך לימוד שונה מדרך הלימוד הקיימת.